

עת"א 72545/06/20 - שלי וויניק נגד שירות בתי הסוהר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 72545-06-20 וויניק (אסיר) נ' שירות בתי הסוהר

לפני	כבוד השופט גיא שני
העותר	שלי וויניק (אסיר)
נגד	
המשיב	שירות בתי הסוהר

פסק דין

עניינה של העתירה שלפניי בבקשתו של העותר - הנושא בעונש מאסר בגין עבירות מין - לשלבו בטיפול לעברייני מין בשפה האנגלית.

העותר, בן 64, נדון לעונש מאסר של עשר שנים, והוא שוהה בבית האסורים מאז שנת 2014. ארץ מולדתו של העותר היא קנדה והוא עלה לישראל בשנת 2005. העותר חפץ לדבריו להשתלב בטיפול ייעודי לעברייני מין, אך עד כה הדבר לא יצא אל הפועל משום שהוא דובר את השפה האנגלית, ואילו הטיפול בתחום עבירות מין הוא קבוצתי ומתקיים בשפה העברית. העותר הופנה ללימודים במרכז החינוך והשתתף בכמה מחזורי לימוד, אך דא עקא שלא השלים את לימודיו וגילה - כך לפי התרשמותם של הגורמים המקצועיים בשב"ס - התנגדות וחוסר מוטיבציה. כעת כאמור מבקש העותר לשלבו בטיפול בשפתו-שלו, בין על-ידי גורמי שב"ס ובין על-ידי מומחה חיצוני.

לאחר שבחנתי את טיעוני הצדדים בכתב ובעל-פה, נחה דעתי כי לא הוכח שהתנהלות שירות בתי הסוהר בעניינו של העותר, עד כה, לקתה בחוסר סבירות.

דומה כי אין חולק על חשיבותו של טיפול מתאים לאסירים שהורשעו בעבירות מין - חשיבות מבחינת האסיר עצמו ומבחינת האינטרס הציבורי. התפיסה המקובלת והראויה היא כי תפקידו של שב"ס אינו מתמצה בהחזקתם של אסירים מאחורי סורג ובריח, אלא משתרע גם על שילובם בתהליכי שיקום. עם זאת, המשאבים הטיפוליים העומדים לרשותו של שב"ס הם מוגבלים, ושילובו של אסיר במסגרת טיפולית כפופה לתנאים ולשיקולים מגוונים הנוגעים למשל להערכת המסוכנות, לתועלת הצפויה מן הטיפול, למוטיבציה של האסיר, ולעיתים גם להתקיימותם של תנאים מקדימים מסוימים הדרושים לדעת גורמי המקצוע להצלחת הטיפול.

בענייננו, כאמור, הוברר כי הטיפול בתחום עבירות מין בשירות בתי הסוהר נעשה במסגרות קבוצתיות בלבד, וכי

הקבוצות מתקיימות בשפה העברית. עוד הוסבר כי לפי עמדת שב"ס שליטה בשפה העברית נדרשת לשם הכנת השתלבותו של העותר חזרה בקהילה (ראו גם, למשל, עת"א 28226-05-18 **מאלוק נ' מדינת ישראל** (19.6.2018)). העותר מצדו טוען כי ניסה ללמוד את השפה העברית אך מסיבות אובייקטיביות, ובהן גילו המתקדם, לא עלה הדבר בידו. אלא שהתרשמותם של הגורמים המקצועיים בשב"ס שונה; לפי דיווחם העותר לא הפגין מוטיבציה אמיתית ללמוד את השפה העברית, להיפך - הוא הביע התנגדות עזה לכך, הפסיק את הלימודים ביוזמתו ואף הוגדר "סרבן חינוך" (ראו פירוט במסמך התייחסות מרכז החינוך מיום 26.7.2020, המצורף לכתב התשובה). משמעות הדבר היא כי העותר אינו נרתם - הירתמות כנה ומלאה - ללימודי עברית, והדבר מהווה אבן-נגף בקידום תכנית טיפולית. יתרה מכך: בהחלטתו של כבוד השופט דרויאן-גמליאל מיום 4.8.2020 נקבע כי בטרם שיידון לעומק הנושא של "הנגשת הטיפול", יש לערוך ראיון לעותר על מנת לבדוק אם יש לו **מוטיבציה אמיתית לטיפול בעבריינות מין**. ראיון כזה אמנם נערך, ולמרבה הצער ההתרשמות של גורמי מב"ן היא שהמוטיבציה של העותר לטיפול היא "**פורמאלית בלבד**" (זאת בניגוד לנטען בעתירה, כי לפנינו אסיר בעל רצון אמיתי לעבור תהליך טיפולי).

על רקע זה, ולאחר שעיינתי בדו"חות שנערכו בעניינו של העותר, נחה דעתי כי התנהלות שב"ס בעניינו של העותר, עד כה, הייתה מושתתת על שיקול דעת מקצועי, ולא שוכנעתי כי נתגלו בה חוסר סבירות או הפליה. אינו מתעלם מכך שבמקרים מסוימים נקבע כי על המשיב לפעול לבניית מסגרות טיפוליות שתתאמנה גם לצרכיהם של מי שאינם דוברי השפה העברית, אך יש לציין שלא הוצגה פסיקה המתייחסת לשפה האנגלית (ואין לפניי נתונים לגבי שיעור האסירים - ובפרט אסירים עברייני מין - הדוברים את השפה האנגלית בלבד). קיים קושי לתייג את פעולות שב"ס בעניינו של העותר כבלתי סבירות, שעה שעד היום נעשו פעולות לא מעטות במטרה לשלבו במתווה טיפולי, אך העותר לא התמסר לתהליך ואינו מגלה מוטיבציה אותנטית (השוו לעת"א 13516-03-15 **אלחמדה נ' שירות בתי הסוהר** (6.5.2015), שם אמנם צוין כי אין להעמיד כתנאי לטיפול את לימודי השפה העברית, אך באותה נשימה נקבע כי על העותר להקדים ולשנות את אורחותיו ולגלות רצון כן ואמיתי לעבור טיפול).

אולם אחרי שנאמר מה שנאמר, ובמבט לעתיד, אני סבור כי אין לזנוח את השאיפה לקיים תכנית טיפולית לעותר. במיוחד אני סבור כי ככל שגורמי הטיפול יזהו מוטיבציה ממשית מצדו של העותר, הרי שיש לאתר פתרון מתאים (למעשה גם באת-כוח המשיב ציינה זאת בדיון - עמוד 4 לפרוטוקול). כאמור, בשלב זה אני סבור כי אין תשתית מספקת להורות לשב"ס לשלב את העותר בקבוצה לדוברי אנגלית - שלא קיימת כיום - או לאפשר הכנסת מומחה פרטי חיצוני (ראו בעניין זה גם רע"ב 171/20 **סיבוני נ' שירות בתי הסוהר** (24.3.2020)). במהלך הדיון לפניי עלתה הצעה לשלב את העותר בקבוצה תוך הצמדת אסיר דובר אנגלית שיוכל לסייע בתרגום. באת-כוח המשיב שללה אפשרות זו. ככלל, מקובל עליי כי החלטה לגבי שילובו של אסיר בקבוצת טיפול ייעודי נשענת בראש ובראשונה על אדנים מקצועיים. כמו-כן מכיר אני בכך ששילובו של אסיר שאינו מתאים עלולה להביא לא רק לכישלון הטיפול בו, אלא גם לפגוע ביתר חברי הקבוצה. עם זאת, יש לציין כי ההצעה לא הועלתה בחלל ריק שכן הוצגו מקרים קודמים שבהם ננקטה דרך דומה (ראו למשל עת"א 3815-05-15 **רחמנוב נ' שירות בתי הסוהר** (9.9.2015), שם הובהר כי ככל שיתברר כי הדבר פוגע באסירים אחרים המשתתפים בקבוצה, ניתן יהיה הפסיק את הטיפול; ועוד ראו עת"א 39706-05-10 **זדונסקי נ' שירות בתי הסוהר** (23.8.2010), לעניין הסתייעות במתורגמן). אני סבור כי אין לפניי תשתית מספקת לקבוע עמדה ברורה בנדון (יוער כי ההצעה האמורה לא עלתה בכתב העתירה), אך נחה דעתי כי לאור נסיבותיו של העותר יש למצער לבחון את ההצעה לעומק, הן בפן המעשי הן בפן הטיפולי.

סוף דבר: תשתית הנתונים המונחת לפניי אינה מצדיקה בשלב זה ליתן הוראות כפי שהתבקשו בעתירה. נראה כי התמסרות של העותר לתהליך חינוכי וטיפול עשויה להביא לקידום עניינו אף במשאבים הקיימים בשב"ס. בה בעת שב"ס יציע לעותר מתווה לאופק טיפולי (ותיבחן גם ההצעה שהועלתה כאמור לעיל), והמשיב יעדכן את בא-כוח העותר בתוך 30 ימים.

בכפוף לאמור, העתירה נדחית.

ניתנה היום, ו' תשרי תשפ"א, 24 ספטמבר 2020, בהעדר
הצדדים.